

ΤΟ ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΤΩΝ ΑΔΙΣΤΑΚΤΩΝ

Η λέξη «πατριωτισμός» πρόσφατα βρέθηκε στο επίκεντρο έντονων δημόσιων αντιπαράθεσεων. Οι μαλακίες περί «αγάπης για την πατρίδα» είναι οπωσδήποτε κλισέ, αφού εξακολουθούν να προβάλλονται νυχθημερόν από τα media και να καλλιεργούνται από το εκπαιδευτικό σύστημα. Σε επίπεδο δημόσιου λόγου, όμως, συνθήτως αποφεύγονται. Αποτελούν διακριτικό γνώρισμα εκείνων των πολιτευτών που κατηγοριοποιούνται ως «ακροδεξιοί δημαγωγοί». Υπό κανονικές συνθήκες, στις «σύγχρονες δημοκρατίες» τηρούνται και κάποια προαχρήματα. Ο Μητσοτάκης, π.χ., το φθινόπωρο που πέρασε, είχε επικαλεστεί τη γνωστή ρήση ενός συγγραφέα του 18ου αιώνα ότι «ο πατριωτισμός είναι το τελευταίο καταφύγιο των απειστών». ¹ Μερικούς μόνο μήνες μετά, χρησιμοποίησε κι ο ίδιος αυτό το τελευταίο καταφύγιο, διατρανώνοντας ότι στην ιδεολογική ταυτότητα του κυβερνώντος κόμματος ενώνονται η παράδοση και ο ρεαλισμός «κάτω από την ομπρέλα του πατριωτισμού της ευθύνης». ²

Εμπνεόμενη από αυτό το είδος πατριωτισμού, η τωρινή κυβέρνηση αγοράζει ασταμάτητα όπλα («εξοπλίζει σταθερά και μεθοδικά τις Ένοπλες Δυνάμεις»). Μετατρέπει ασταμάτητα τους εργάτες χωρίς χαρτιά σε παράνομους, θέτοντάς τους υπό τον έλεγχο στρατιωτικό-αστυνομικών σωμάτων, των ΜΚΟ και της μαφίας («κρατά απόρρητα τα σύνορα»). Οργανώνει, επίσης, ασταμάτητα καταστάσεις έκτακτης ανάγκης στο εσωτερικό, με το βλέμμα στραμμένο στη γεωπολιτική σκακιέρα («διαχειρίζεται εθνικές κρίσεις, χαλυβδώνοντας ισχυρές συμμαχίες με ψηλά το διεθνές κύρος της πατρίδας»). Ποια «εθνικιστική κορώνα», αναρωτιέται φωναχτά ο Μητσοτάκης, θα μπορούσε να κλονίσει την εμπιστοσύνη των εθνικά σκεπτόμενων πολιτών σε ένα συλλογικό όργανο που διοικεί με έναν τέτοιο τρόπο το ελληνικό κράτος;

Ιδεολογικά, η κυβέρνηση της ΝΔ, σύμφωνα πάντα με τον πρωθυπουργό μας, είναι θωρακισμένη και από τα δεξιά της και από τα αριστερά της. Έχει μοιράσει, άμεσα ή έμμεσα, έναν σκασμό χρήματα στα μικρά και μεγάλα αφεντικά της χώρας και αντίστροφα, μέσω μιας μαγικής εκτόξευσης του κόστους ζωής, έχει μεταμορφώσει σε «υπερπλεονάσματα» αρκετά από τα χρήματα που τα μέλη της εργατικής τάξης παίρνουν ως μισθό («η συλλογική ανάπτυξη συνυπάρχει με την ατομική προκοπή και η κοινωνική αλληλεγγύη συνυπάρχει με τη δημοσιονομική πρόοδο»). Εγκαθιδρύοντας ένα καθεστώς γενικευμένης ρουφιανιάς, αναθέτει στους μαγαζάτορες και τους δημόσιους υπαλλήλους της διπλανής πόρτας καθήκοντα καθημερινού κοινωνικού ελέγχου, με στόχο την πειθάρχηση της εργατικής τάξης. Συσπειρώνει, έτσι, τη μεσαία τάξη γύρω από το κράτος και την αναδεικνύει σε εστία κοινωνικής συνοχής. Αυτή η «εσωτερική ομαλότητα» είναι ένα κρίσιμο «άυλο πλεονέκτημα» σε μια συγκυρία όπου μια «ταραγμένη θάλασσα πολιορκεί όλο τον πλανήτη και σίγουρα πάντως τη δική μας περιοχή». Ποια «τάχα φιλολαϊκή, δήθεν προοδευτική δύναμη» θα μπορούσε να κάνει κάτι διαφορετικό;

Πράγματι, τόσο μέσα όσο κι έξω από τα σύνορα, ο Μητσοτάκης και οι υπουργοί του υλοποιούν μακρόπνοες στρατηγικές όχι μιας πολιτικής παράταξης, αλλά του ελληνικού κράτους. Σε γενικές γραμμές, κάνουν ό,τι έκαναν και οι προηγούμενες κυβερνήσεις: εξαπολύουν κύματα αντεργατικών επιθέσεων, στηρίζουν οικονομικά και οργανώνουν πολιτικά τη μεσαία τάξη, ενώ παράλληλα εκτελούν περίτεχνους τακτικούς ελιγμούς για μια επωφελή εμπλοκή του ελληνικού κράτους στις εξελισσόμενες διακρατικές εμπορικές και στρατιωτικές συγκρούσεις. Αυτό για το οποίο περηφανεύονται είναι ότι είναι πιο αποτελεσματικοί γιατί συνδυάζουν καλύτερα τη μακρά συλλογική εμπειρία της δεξιάς του κράτους με την πιο πρόσφατη εμπειρία της αριστεράς του κράτους. Ο «πατριωτισμός της ευθύνης» είναι μια ονομασία για αυτόν τον συνδυασμό.

Στην ίδια ομιλία, ο Μητσοτάκης ξεκαθάρισε ότι η κυβέρνησή του δεν έχει ανάγκη από «αυτόκλητους συμβουλάτορες, ιδίως στα εθνικά μας ζητήματα». Αναφερόταν σε δύο προκατόχους του, τον Σαμαρά και τον Τσίπρα, που είχαν καταθέσει, μόλις μερικές μέρες πριν, δημόσια τις εν-

στάσεις τους για τα κυβερνητικά πεπραγμένα. Ο πρώτος, σε άρθρο του στα Νέα, είχε κατηγορήσει τον Μητσοτάκη ότι παραείναι συγκρατημένος στις διαπραγματεύσεις του με αρχηγούς άλλων κρατών. Πέρα από την Αλβανία, τη Βόρεια Μακεδονία και την Τουρκία, που πάντα βρίσκονται ψηλά στη λίστα των «εξωτερικών απειλών», εδώ δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση και στις διακρατικές συνομιλίες με τη Γερμανία και την Ιταλία, κράτη που είναι υποτίθεται «σύμμαχοι». Η ελληνική εξωτερική πολιτική επικρίθηκε για το πνεύμα «άκρατου κατευνασμού» από το οποίο σήμερα διέπεται. Η υποχωρητικότητα οδηγεί στη «διεθνή απουσία», χωρίς να ανταποκρίνεται, όμως, και στο εσωτερικό πολιτικό κλίμα, αφού «δεν εκφράζει τις ιδέες και τις αγωνίες του ελληνικού λαού, συνολικά». ³

Ο Τσίπρας, στη δική του παρέμβαση, σε μια διεθνή διάσκεψη οργανωμένη από το Ινστιτούτο ... «Αλέξης Τσίπρας», είχε ξεδιπλώσει ένα πιο μεγαλεπήβολο όραμα, μιλώντας για την ανάγκη ενός «νέου πατριωτισμού». Πρόκειται για μια «νέα ανάγνωση της πραγματικότητας» που θα ανακόψει την άνοδο της ακροδεξιάς γιατί θα υιοθετήσει τη δική της ατζέντα, θα «επανοικειοποιηθεί» τόσο τον πατριωτισμό όσο και την «ανθρώπινη ασφάλεια». Θα απευθύνεται, εξάλλου, στο ίδιο ακροατήριο, στη μεσαία τάξη, στις «δυνάμεις της εργασίας, της καινοτομίας και της δημιουργικότητας» που αισθάνονται ανασφαλείς γιατί το κράτος δεν αναλαμβάνει, όσο θα έπρεπε, την ευθύνη να τις στηρίξει. Σε αυτόν τον «νέο πατριωτισμό», σε αυτό το «νέο κοινωνικό και πολιτικό κύμα» που θα ταρακουνήσει για τα καλά το πολιτικό σκηνικό, θα συνενωθούν τα «πολύχρωμα κινήματα αντίστασης» και θα βρουν έμπνευση οι «κουρασμένοι πολίτες», πάντα «με πυξίδα τις ανάγκες της πατρίδας». ⁴

Είναι εξαιτίας αυτών των δυο δημόσιων τοποθετήσεων που ο Μητσοτάκης έσπευσε κι αυτός να βρει τη δική του θέση στο «τελευταίο καταφύγιο των απειστών». Η κόντρα για το ποιος είναι καλύτερος πατριώτης δεν σταμάτησε εκεί. Αμέσως μετά την απάντηση του Μητσοτάκη, περί «πατριωτισμού της ευθύνης», στο πλευρό του Σαμαρά στάθηκε ένας ακόμα πρώην πρωθυπουργός, ο Καραμανλής. Ο τελευταίος, στην παρουσίαση του βιβλίου του Σταύρου Λυγερού για τις «αθέατες πλευρές του πολέμου στην Ουκρανία», επισήμανε ότι το ελληνικό κράτος οφείλει να δοκιμάσει πιο τολμηρές πρωτοβουλίες σε έναν κόσμο που «επιστρέφει σε μια realpolitik σφαιρών επιρροής και ωμής ισχύος». Ιδίως απέναντι στην Τουρκία πρέπει να χαραχθεί μια «ολοκληρωμένη και προληπτική εξωτερική πολιτική». Ο Σαμαράς δε, στην ίδια εκδήλωση, εξέθεσε με ακόμα μεγαλύτερη σαφήνεια την κύρια αιχμή της κριτικής του:

η νέα αρχιτεκτονική των διεθνών σχέσεων θα στηρίζεται σε ευθυγράμμιση εθνικών συμφερόντων. [...] Κι αν δεν στραφούμε κι εμείς στα δικά μας συμφέροντα, θα είμαστε αδικαιολόγητα φοβικοί και απόντες. ⁵

Σε μια παρόμοια κατεύθυνση, ήδη από τον Μάρτιο, είχε κινηθεί κι ο Τσίπρας, σε ένα κείμενο-μανιφέστο με τίτλο «Νέα εθνική πυξίδα», αντιτάσσοντας στην εξωτερική πολιτική της κυβέρνησης Μητσοτάκη, που «πορεύεται χωρίς εθνική πυξίδα», την πολιτική μιας «ισχυρής και αυτοδύναμης Ελλάδας». ⁶ Με τον «νέο πατριωτισμό» συμπληρώθηκε ένα κρίσιμο κομμάτι της εικόνας μιας τέτοιας «ισχυρής Ελλάδας»: προεικονίστηκε το (εθνικοσοσιαλιστικό) εσωτερικό έδαφος, ο «πατριωτισμός» των μικροαστών ως «κοινωνικό και πολιτικό κύμα», ⁷ όπου θα μπορούσε να ριζώσει η «διεκδικητική» εξωτερική πολιτική που προτείνει ο Σαμαράς, ο Καραμανλής και ο ίδιος.

Στο ίδιο κάδρο πρέπει βέβαια να προστεθεί και η πρόταση για σύσταση προανακριτικής επιτροπής για τα Τέμπη που κατέθεσε η Μαρία Καρυστιανού και υποστήριξαν οι βουλευτές της Νίκης, των κομμάτων της Κωνσταντοπούλου, του Κασσελάκη και του Βελόπουλου, από κοινού με τους βουλευτές των Σπαρτιατών. Από αυτήν τη σύμπραξη διαφορετικών παραλλαγών εθνικιστικής μούρας, στον Μητσοτάκη προσαπτόταν

κάτι χειρότερο από την έλλειψη πατριωτισμού: το αδίκημα της «εσχάτης προδοσίας». Εντός του πολιτικού συστήματος πυκνώνουν, καταπώς φαίνεται, οι φωνές που δηλώνουν υποψηφιότητα για να συμβάλλουν πρωταγωνιστικά στην ανάδυση μιας εναλλακτικής πρότασης η οποία θα βασίζεται στην αφύπνιση του μικροαστικού ριζοσπαστισμού και θα επιχειρεί την επιτάχυνση της πολεμικής προετοιμασίας. Σε αυτά τα νερά, προφανώς, θα μπορούσαν να κολυμπήσουν εύκολα και άλλες σπουδαίες προσωπικότητες, προσωρινά παροπλισμένες, όπως ο Κασιδιάρης που πρόσφατα αθωώθηκε, μαζί με τους βουλευτές των Σπαρτιατών, στη δίκη για εξαπάτηση του εκλογικού σώματος.

Κάποια από τα αφεντικά μας ετοιμάζονται να αυξήσουν και πάλι τις δόσεις των «τολμηρών πρωτοβουλιών» εις βάρος της «ομαλότητας». Όλα τα αφεντικά μας, όμως, κατά βάθος, συμφωνούν. Στρώνουν τον δρόμο για την κόλαση και ψάχνουν για μαλάκες. Αυτό ακριβώς είναι ο πατριωτισμός: το καταφύγιο των αδίστακτων.

1. «Κ. Μπισσοτάκης: «Ο πατριωτισμός είναι το τελευταίο καταφύγιο των απατεώνων»», *Ναυτεμπορική* [ηλ. έκδ.], 23/10/2024.
2. Για ό,τι ακολουθεί βλ. «Ομιλία του Πρωθυπουργού και Προέδρου της Νέας Δημοκρατίας Κυριάκου Μητσοτάκη στη συνεδρίαση της Πολιτικής Επιτροπής της Νέας Δημοκρατίας για την εκλογή νέου Γραμματέα της Πολιτικής Επιτροπής», *nd.gr*, 16/06/2025.
3. «Αντώνης Σαμαράς στα «ΝΕΑ»: Πού πάμε», *Τα Νέα* [ηλ. έκδ.], 17/05/2025.
4. «Αλέξης Τσίπρας: Χρειάζεται ένας νέος πατριωτισμός απέναντι στην ολιγαρχία και την κλεptoκρατία», *intsipras.gr*, 11/06/2025.
5. «Παρέμβαση Σαμαρά – Καραμανλή για τα εθνικά: «Κίνδυνος για κατάσταση ομηρίας από την Τουρκία»», *Τα Νέα* [ηλ. έκδ.], 17/06/2025.
6. Α. Τσίπρας, Νέα εθνική πυξίδα, *intsipras.gr*, 21/03/2025.
7. Για τα παλιότερα κατορθώματα αυτού του «πατριωτισμού» βλ. «Μια σύντομη ιστορία του ΣΥΡΙΖΑ», *Antifa* #86, 07/2023.

Τον Δεκέμβριο του 2024, η συνέλευση Autonomo Antifa οργάνωσε μια πορεία στόμα με στόμα στον Νέο Κόσμο στην οποία μοιράστηκε μια προκήρυξη που εξηγούσε γιατί δεν είμαστε πατριώτες. Γράφαμε τότε τα εξής:

Καθώς η πολεμική προετοιμασία εξελίσσεται με μαστοριά, η μοναδική εγκεκριμένη συμπεριφορά είναι ο πατριωτισμός. Η τυφλή σύνταξη με τα κρατικά σχέδια στην ολότητα τους. Από τη σκοπιά των ανώτερων στρωμάτων, πρόκειται για... ρεαλιστική εκδοχή. Η σκατόψυχη παράδοση στα κρατικά σχέδια κι όποιος ζήσει έζησε, είναι ούτως ή άλλως ο τρόπος ζωής τους.

1/6: Η Παρί Σεν Ζερμέν κατακτά το Τσάμπιονς Λιγκ και οι οπαδοί της για να πανηγυρίσουν βγαίνουν από τα μπανλιέ και καίνε κυριολεκτικά το Παρίσι, με ολονύχτια μπάχαλα ενάντια στην αστυνομία. Πάλι καλά που δεν ζήτησε κανείς σχόλιο από την κυρία Χαρλαύτη, γιατί προφανώς θα έλεγε κάτι του είδους «Είναι πανηγυρτζήδες οι Γάλλοι, είναι γεγονός».

10/6: Τίθεται σε λειτουργία ο νέος κώδικας οδικής κυκλοφορίας. Τα 700άρια και οι αφαιρέσεις διπλώματος πάνε κι έρχονται. Γενικό νόημα: πρόστιμο ένα νεφρό με το που πιάσετε τιμόνι. Κάποια στιγμή δηλαδή, μόλις ετοιμαστεί η σχετική σλανγκ, θα χρειαστεί η καθημερινή να ενημερώσει τους αναγνώστες της ότι «σάρικο=χρηματικό πρόστιμο 700 ευρώ, επειδή ο συνοδηγός δε φορούσε κράνος».

24/6: Η συναυλία του Λεξ διχάζει την συντακτική ομάδα antifa scripta. Οι μισοί ψάχνουν να πουλήσουν το εισιτήριό τους γιατί «φοβούνται τι θα δουν τα μάτια τους». Οι άλλοι μισοί θέλουν να πάνε ακριβώς γιατί «φοβούνται τι θα δουν τα μάτια τους».

26/6: Ο Μάκης Βορίδης κατηγορείται για το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ, δηλαδή τον τρόπο με τον οποίο οι Έλληνες αγρότες έπαιρναν ευρωπαϊκές επιδοτήσεις για βοσκοτόπια συνολικής έκτασης μεγαλύτερης απ' όλη την ελληνική επικράτεια. Λόγω του σκανδάλου ο Βορίδης παραιτείται από υπουργός Μετανάστευσης. Τώρα όμως, ποιος θα αναλάβει το δύσκολο έργο να πάρουμε ευρωπαϊκές επιδοτήσεις για περισσότερους μετανάστες απ' όσους βρίσκονται στ' αλήθεια στην ελληνική επικράτεια; Δηλαδή, όπως θα έλεγε και το περιβάλλον Δένδια «πού θα πάει το ταμείο;»

26/6: Το κέντρο της Αθήνας κλείνει για τη διεξαγωγή του Ράλι Ακρόπολις, δηλαδή για να μας τρίψουν οι γιοι των εφοπλιστών στη μούρη τα μπαντιλίκια των αυτοκινήτων τους. Μιας και στους δρόμους παίζει κόλαση, παίρνουμε το μετρό. Κι εκεί βλέπουμε γιγαντοσφίσα «Ράλι Ακρόπολις» που λέει «Μειώστε Ταχύτητα για να είμαστε Ασφαλείς». Δηλαδή τ' αφεντικά δεν μας κλείνουν απλώς τους δρόμους, μας φλεξάρουν κι ότι όσο αυτοί θα πατάνε γκάζι, εμείς θα πρέπει να πατάμε φρένο. Ότι κόντρες θα κάνουν μόνο αυτοί. Ότι εμείς θα πηγαίνουμε με 30 και θα τρώμε και πρόστιμο στη μούρη. Εμμ, είχαμε και γι' αυτό κάτι αστεϊάκια, αλλά τελικά νίκησαν τα νεύρα μας.

28/6: Τελικά τα μάτια της συντακτικής ομάδας βλέπουν στην ίδια σκηνή τον Σαντάμ και τη Χαρούλα Αλεξίου. Οπότε φαίνεται πως αυτή η συναυλία δίχασε μονάχα το antifa scripta. Γιατί κατά τ' άλλα, από εθνική συμφιλίωση άλλο τίποτα. Όπως αναφέρουν τα άρθρα της επόμενης μέρας: «Η σκηνή στήθηκε με φόντο τον Τοίχο των Εθνών. Ένα σημείο που... ενώνει τα Έθνη φιλοξένησε το βράδυ του Σαββάτου τη ραπ κουλτούρα, που έσπασε τις διαχωριστικές γραμμές και μάζεψε χιλιάδες διαφορετικούς ανθρώπους κάτω από τον ίδιο ήχο». Καλά τα λέει ο ρεπόρτερ. Αλλά τα έθνη ποια ήταν; Εμείς ένα έθνος είδαμε.

1/7: Η Ελληνική Αστυνομία ανακοινώνει «εκστρατεία μηδενικής ανοχής στη μη χρήση κράνους» και εξαπολύει ακόμη περισσότερα μπλόκα απ' ότι συνήθως. Δηλαδή αν οι Γουίλσον και Κέλιγγκ έγραφαν σήμερα την εμβληματική τους θεωρία δε θα λεγόταν «σπασμένα τζάμια», αλλά «σπασμένα κεφάλια». Μη μεπερδέυεστε, το νόημα δε θα ήταν «φορέστε κράνος για να μην σπάσει το κεφάλι σας». Θα ήταν «φορέστε κράνος μη σας σπάσουμε το κεφάλι».

8/7: Ο νέος υπ. Μετανάστευσης Θ. Πλεύρης υπόσχεται απελάσεις. Τελικά τρώει ο ίδιος απέλαση από το λιθικό κράτος (ένα απ' τα λιθικά κράτη τέλος πάντων). Το κωμικό απολαυστικό αυτό συμβάν λαμβάνει χώρα στην προσπάθειά του να μετατρέψει τα κονδύλια για κασιόκια σε κονδύλια για μετανάστες.